

KORONA VİRÜSTE HANGİ SEKTÖRLER KÜÇÜLDÜ, HANGİLERİ BÜYÜDÜ?

Aşağıda yer alan tabloda İBB bünyesinde yer alan İstanbul İstatistik Ofisi tarafından Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası verilerine istinaden banka ve kredi kartları ile Mart ayının ilk haftası ile Nisan ayının ikinci ve dördüncü haftası yapılan harcamalar kıyaslanmıştır. Tabloda yer alan veriler hangi sektörlerin korona virüs nedeni ile daha çok ya da daha az etkilendiğini göstermesi bakımından önemlidir.

	Mart 1. Hafta	Nisan 2. Hafta	Nisan 3. Hafta
İnternette Yapılan Alışverişler*	3.911	3.587	3.874
Market ve Alışveriş Merkezi	3.674	4.164	5.055
Giyim ve Aksesuar	1.493	410	483
Hizmet Sektörleri	1.441	954	1.054
Çeşitli Gıda	1.387	1.256	1.458
Benzin ve Yakıt İstasyonları	1.231	721	735
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	1.127	1.149	1.258
Restoran/Yemek	1.012	197	196
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	856	415	508
Mobilya ve Dekorasyon	671	344	404
Eğitim/Kırtasiye/Ofis Malzemeleri	633	287	279
Havayolları	496	37	40
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	447	117	114
Konaklama	239	37	37
Araba Kiralama	41	26	17

*Bu harcama da diğer harcamalar gibi ayrı birer kalemdir. Diğer kalemleri kapsamaz.
Kaynak: TCMB (Harcama dağılımları içerisinde seçilen 15 kalem)

Yukarıdaki tabloya baktığımızda Mart'ın birinci haftası ile Nisan'ın üçüncü haftasını karşılaştığımızda büyüyen yalnızca 3 sektör bulunmaktadır ve büyüme yüzdeleri aşağıdaki gibidir.

Market %38

Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar %12
Çeşitli Gıda %5

Yine yukarıdaki tabloya baktığımızda Mart'ın birinci haftası ile Nisan'ın üçüncü haftasını karşılaştırdığımızda 12 sektör çok ciddi şekilde küçülmüştür.

Havayolları %92
Konaklama %85
Restoran/Yemek %81
Giyim ve Aksesuar %78
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık %75
Eğitim/Kırtasiye/Ofis Malzemeleri %56
Araba Kiralama %53
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik %41
Mobilya ve Dekorasyon %40
Benzin ve Yakıt İstasyonları %40
Hizmet Sektörleri %27
İnternette Yapılan Alışverişler %1

Yukarıdaki tabloda İstanbul İstatistik Ofisi tarafından sektörlerin tamamının istatistiksel verileri alınmamıştır ama Merkez Bankası'nın sitesinde bu sektörlerin verileri daha geniş olarak paylaşılmaktadır.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI MÜCBİR SEBEP İLAN ETTİĞİ SEKTÖRLERİ DOĞRU BİR ŞEKİLDE BELİRLEMİŞ MİDİR?

Hazine ve Maliye Bakanlığı esas olarak, alışveriş merkezleri dâhil perakende, sağlık hizmetleri, mobilya imalatı, demir çelik ve metal sanayii, madencilik ve taş ocaklığı, bina inşaat hizmetleri, endüstriyel mutfak imalatı, otomotiv imalatı ve ticareti ile otomotiv sanayii için parça ve aksesuar imalatı, araç kiralama, depolama faaliyetleri dâhil lojistik ve ulaşım, sinema ve tiyatro gibi sanatsal hizmetler, matbaacılık dahil kitap, gazete, dergi ve benzeri basılı ürünlerin yayıncılık faaliyetleri, tur operatörleri ve seyahat acenteleri dahil konaklama faaliyetleri, lokanta, kiraathane dahil yiyecek ve içecek hizmetleri, tekstil ve konfeksiyon imalatı ve ticareti ile halkla ilişkiler dahil etkinlik ve organizasyon hizmetleri sektörlerinde faaliyette bulunan mükellefler bakımından mücbir sebep ilan etmiştir.

Bu sektörlerde faaliyet göstermekle birlikte nace kodları yanlılıkla farklı girilen mükelleflerin de nace kodları değiştirilerek mücbir sebep halinden yararlanabilecekleri düzenlenmiştir. Mücbir sebep komisyonları da birçok mükellef için olumsuz dönüş yapmıştır.

Mükelleflerin mücbir sebep halinde kabul edilmelerine ilişkin olarak bu köşede korona virüs çıktığından beri çeşitli yazılar kaleme aldım. İsrarla vurguladığım konu ise, mücbir sebep halinin genel durum olması, virüsten etkilenmeyen sektörlerin ise mücbir sebep hali dışında bırakılması gerektiği yönünde idi. Yukarıdaki tablo bize göstermektedir ki, 15 sektörden 12'si virüsten çok ciddi şekilde etkilenmiş sadece üç sektör etkilenmemiştir. Yani etkilenmeyenler istisnaidir.

Bu halde veriler ortada iken, ya mücbir sebep hali yeniden değerlendirilerek düzenlenmeli ya da mücbir sebep halinde kabul edilmeyen ama küçülen sektörler için vergi borçları gecikme faizi ya da zammı alınmaksızın en az 6 ay telenmelidir. Diğer bir çözüm yolu da acil olarak yeni bir borç yapılandırma kanununun çıkartılmasıdır.

Virüsten olumsuz etkilenen mükelleflerin varlıklarını devam ettirmeleri birincil amaç olmalıdır. Mükelleflerin bu küçülme oranları ile maaşları, kredileri, kiralari vs. demeleri bile mucize gözükmektedir. Aynı yöntem kanaatimce krediler için de uygulanarak, kredi taksitleri faiz alınmaksızın bir süre telenmelidir. Veriler bu düzenlemelerin gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır.